

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Programma Oostflank, gemeente Purmerend

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

12 januari 2026 / projectnummer: 3900

1 Advies over het MER in het kort

De gemeente Purmerend wil de oostkant van de stad, Oostflank, verder ontwikkelen. Het plan is om hier circa 5.000 tot 5.800 woningen te bouwen en bijbehorende voorzieningen te realiseren, zoals scholen en winkels. Het Purmerbos blijft behouden als natuurgebied en blijft toegankelijk voor recreanten. Om de ontwikkeling juridisch mogelijk te maken is wijziging van het omgevingsplan nodig. Voordat de gemeente daarmee start, wil ze in een programma beleidsmatig vastleggen hoe het gebied er straks uit gaat zien. De gemeente heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage (verder: Commissie) gevraagd te adviseren over het opgestelde milieueffectrapport (MER)¹. In dit advies spreekt de Commissie zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat staat in het MER?

In het MER zijn de gevolgen van de ontwikkeling van Oostflank op de leefomgeving in beeld gebracht. Dat is gedaan in drie delen. Deel A van het MER bevat de beoordeling van het plan zoals dat in de Gebiedsvisie Oostflank² uit 2024 stond. In deel B zijn de effecten van drie alternatieve inrichtingen onderzocht:

- In **alternatief 1 Bestaande structuren** blijven bestaande waterpartijen, groenstructuren en de infrastructuur zoveel mogelijk behouden. Deze inrichting scoort negatief (–) op verkeersafwikkeling en –veiligheid, maar zeer positief (++) op samenleven en wonen.
- In **alternatief 2a Purmerhout aan de Middentocht** zorgt verbreding van de Middentocht (een watergang) voor een robuuster watersysteem. De nieuwe wijk op de golfbaan wordt via de straat Magneet richting de N244 ontsloten. Dit alternatief scoort onder andere zeer positief (++) op waterkwaliteit en –veiligheid en biodiversiteit. Op verschillende onderwerpen voor gezondheid en bedrijvigheid zijn negatieve (–) scores toegekend.
- In **alternatief 2b Landgoed Purmerhout** wordt de IJsselmeerweg verlengd voor openbaar vervoer en zijn de woningen op de golfbaan voor auto's te bereiken via de Middentochtzone langs bedrijventerrein Baanstee-Noord. Dit alternatief scoort zeer positief (++) op bereikbaarheid, waterkwaliteit en –veiligheid en gezondheidsbevordering. Wel zijn negatieve scores (–) toegekend op onderwerpen als geluid- en geurhinder en omgevingsveiligheid.

De alternatieven zijn vervolgens beoordeeld op de leidende principes uit de Gebiedsvisie Oostflank.³ Dit leidt tot positieve scores, behalve voor alternatief 1. Dit alternatief krijgt een negatief oordeel op de principes Natuurinclusief bouwen en Toekomstgerichte mobiliteit.

In deel C is het voorkeursalternatief (VKA) beoordeeld. Dit alternatief gaat uit van maximaal 4.500 woningen op de golfbaan en 1.300 woningen in Purmer-Zuid Zuid. De IJsselmeerlaan wordt doorgetrokken voor hoogwaardig openbaar vervoer (HOV). Het Purmerbos wordt uitgebreid en versterkt met natuur- en recreatiewaarden. Zeer positieve scores (++) zijn toegekend op de onderwerpen gezondheidsbevordering, oppervlaktewater, waterveiligheid. Negatieve scores (–) staan bij onderwerpen die in elk alternatief negatief scoren: verkeersafwikkeling en geluidhinder (beide door het extra verkeer), omgevingsveiligheid (er

¹ Antea Group, 16 oktober 2025. *Milieueffectrapport Oostflank te Purmerend*.

² Gemeente Purmerend, 25 april 2024. *Visie Oostflank Purmerend*.

³ De vijf leidende principes zijn: Bestaande kwaliteiten versterken, Water en bodem Sturend, Natuurinclusief bouwen, Toekomstgerichte mobiliteit, Wonen en voorzieningen voor ieder.

liggen aardgastransportleidingen onder de Golfbaan) en door CO₂-uitstoot (door het bouwen en gebruiken van de nieuwe wijk). Het VKA draagt positief bij aan alle vijf de principes uit de visie. Het MER bevat ook mitigerende maatregelen in de vorm van spelregels. Deze geven aan wat verder onderzocht of uitgewerkt moet worden en wat vastgelegd (geborgd) moet worden.

Wat is het advies van de Commissie?

Er is een uitgebreid MER opgesteld. Hiervoor is veel informatie verzameld en geanalyseerd. Bijvoorbeeld over de huidige situatie in Purmerend en beleid van de gemeente. De onderzoeken naar mobiliteitseffecten en de effecten op natuur zijn goed en gedegen uitgewerkt. De inrichting uit de gebiedsvisie vormt het startpunt voor het alternatievenonderzoek: de alternatieven zijn variaties op dit model. De nadruk ligt daarbij op de ontsluiting van het gebied voor verkeer en de inrichting van groen en water. De effecten zijn voor de afzonderlijke milieuonderwerpen over het algemeen goed in beeld gebracht.

Toch signaleert de Commissie bij de toetsing van het MER dat belangrijke informatie ontbreekt. Het aanvullen van die informatie is essentieel om het belang van de leefomgeving volwaardig mee te kunnen wegen bij het besluit over het gebiedsontwikkelingsprogramma Oostflank⁴. Het gaat om:

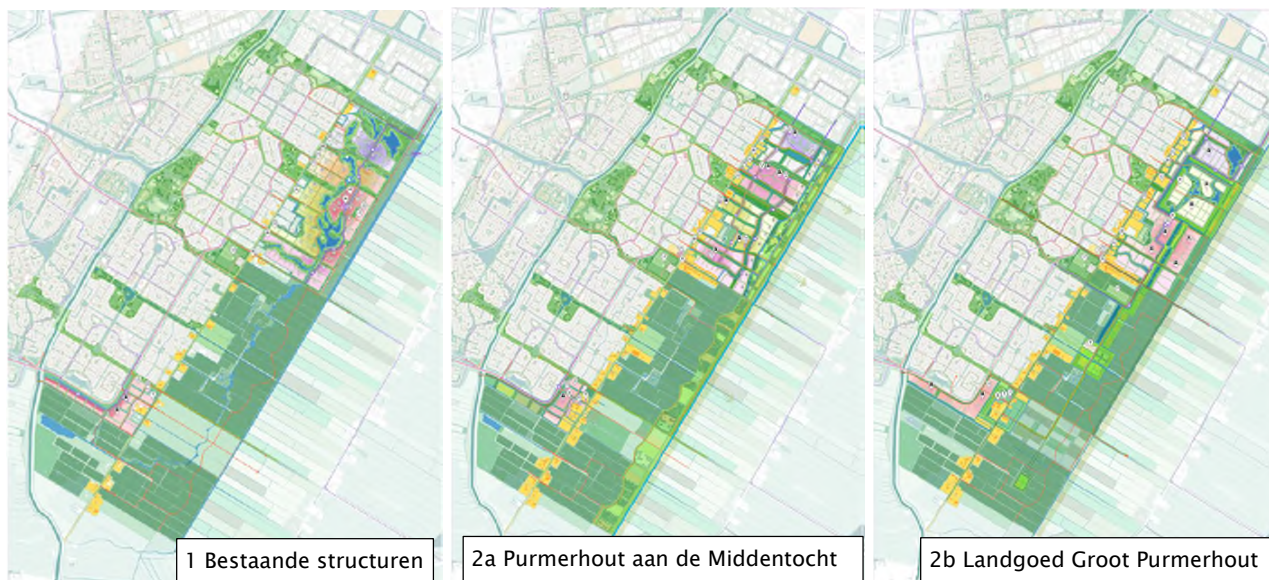
- **De betekenis van het plan voor de ambities van Purmerend en in relatie tot de bredere omgeving.** Wat mist is een vertaling van de ambities naar de concretere doelen. Dat maakt duidelijk wanneer de gemeente tevreden is, zodat beoordeeld kan worden wat het programma daaraan bijdraagt. De betekenis van het plan voor de bredere omgeving komt onvoldoende aan bod.
- **De beoordeling en vergelijking van alternatieven en voorkeursalternatief.** De beoordeling is voor een aantal onderwerpen niet goed te volgen. Daar is niet duidelijk waarom een bepaalde score is gegeven, waarom een alternatief anders scoort dan het voorkeursalternatief of hoe onderwerpen met elkaar samenhangen. Het gaat in ieder geval om:
 - **Ruimtelijke kwaliteit:** dit is bij het voorkeursalternatief op een andere manier beoordeeld dan bij de alternatieven en de foto van de leefomgeving. Alleen bij het voorkeursalternatief is een analyse gemaakt van de gebruiks-, belevings- en toekomstwaarde. Daardoor is niet duidelijk of (onderdelen van) de alternatieven tot een andere kwaliteit van het woon- en leefklimaat kunnen leiden.
 - o De onderwerpen **water en bodem** zijn als aparte onderdelen behandeld. Deze informatie is vervolgens niet gebruikt om het principe water en bodem sturend als samenhangend geheel te beoordelen. Er is ook meer uitleg nodig over wat een watersysteem robuust maakt.
 - o De impact van het verwachte grondverzet is niet consistent beoordeeld. Daardoor zijn verschillen tussen de alternatieven voor wat betreft **bodemdaling en stikstof** niet goed in beeld.
- **Inzicht in de rol van het milieubelang tot nog toe.** De onderzochte alternatieven zijn gebaseerd op de visiekaart en dus gericht op concrete inrichting van gebied zelf. Wat mist is uitleg over de rol van het milieubelang bij keuzes eerder in het traject.

De Commissie adviseert het MER met deze informatie aan te vullen, vervolgens het voorgestelde VKA opnieuw tegen het licht te houden, en dan pas een besluit te nemen. Het VKA en het programma zijn immers mede gebaseerd op de effectanalyses in het MER, waar

⁴ Antea Group, 25 september 2025. *Gebiedsontwikkelingsprogramma Oostflank Purmerend*.

de aanvulling nieuwe inzichten over zal geven. Deze inzichten geven de gemeente houvast bij het bepalen wat ze, gezien het belang van de leefomgeving, nu in het programma wil vastleggen en wat (nog) niet.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie haar oordeel toe. In hoofdstuk 3 staan aandachtspunten voor het vervolgtraject.

Figuur 1: De drie onderzochte alternatieven (bron: MER).

Aanleiding MER

In 2021 hebben de gemeente Purmerend, Staatsbosbeheer en BPD/Bouwfonds Gebiedsontwikkeling (BPD) de ambitie uitgesproken om te investeren in meer duurzame woningen in combinatie met een groene, gezonde omgeving die op de toekomst is voorbereid.⁵ Na een participatieproces, onderzoek en overleg hebben de gemeente en BPD een visie gepresenteerd voor de Oostflank. Deze visie schetst de ruimtelijke en programmatische hoofdlijnen van het gebied. De Visie Oostflank Purmerend is op 26 april 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. De gemeente wil deze hoofdlijnen verder uitwerken en vastleggen in een programma onder de Omgevingswet: het Gebiedsontwikkelingsprogramma Oostflank Purmerend.

Voor het besluit over het programma moet een plan-MER opgesteld worden, om twee redenen:

- Ten eerste geeft het programma richting aan de toekomstige stedelijke ontwikkeling van de Oostflank (categorie J11 in Bijlage V van het Omgevingsbesluit). Het programma is daarmee kaderstellend voor vervolgbesluiten, zoals de wijziging van het omgevingsplan. Voordat het plan gerealiseerd kan worden, is nog een wijziging van het omgevingsplan nodig (voor het gehele gebied in één keer of in verschillende delen ervan).
- Daarnaast is een Passende beoordeling opgesteld om de effecten op Natura 2000-gebieden in beeld te brengen. Ook daarom is een plan-MER vereist.

De informatie uit het plan-MER is straks ook bruikbaar voor een MER bij het omgevingsplan. Op dat moment kan beoordeeld worden of daarvoor ook een MER nodig is, welk detailniveau de informatie moet hebben en in hoeverre de beschikbare informatie voldoende actueel en relevant is.

⁵ Overgenomen uit de Visie Oostflank Purmerend.

Rol van de Commissie

De Commissie is onafhankelijk, bij wet ingesteld en adviseert over de inhoud en de kwaliteit van het MER. Zij stelt voor ieder project een werkgroep samen van onafhankelijke deskundigen. Ze schrijft geen milieueffectrapporten, dat doet de initiatiefnemer. Het bevoegd gezag – in dit geval het college van burgemeester en wethouders van Purmerend – besluit over het gebiedsontwikkelingsprogramma Oostflank.

Voorafgaand aan het opstellen van het MER heeft de Commissie op verzoek van de gemeente geadviseerd over de reikwijdte en het detailniveau van het MER.⁶ In het kader van dat advies heeft zij op 16 januari 2025 een bezoek gebracht aan het plangebied en een toelichting op het plan gekregen van de gemeente.

De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. De projectstukken die bij het advies zijn gebruikt staan op de website. Deze zijn te vinden door nummer 3900 op www.commissiener.nl in te vullen in het zoekvak.

2 Toelichting op het advies

In dit hoofdstuk licht de Commissie haar oordeel toe en geeft zij adviezen voor de op te stellen aanvulling. Deze adviezen zijn opgenomen in een tekstkader. Naar het oordeel van de Commissie is het uitvoeren ervan essentieel om het milieubelang volwaardig mee te wegen bij de besluitvorming door de gemeente Purmerend.

In de tekst wordt ook een aantal aanbevelingen gedaan. Deze zijn bedoeld om de kwaliteit van de besluitvorming, nu en in de toekomst, te verbeteren.

2.1 Betekenis van het plan voor ambities en voor de omgeving

2.1.1 Bijdrage aan de ambities van Purmerend

Belangrijke informatie in een MER is het inzicht over de bijdrage van elk alternatief aan de beoogde doelen en welke milieueffecten daar tegenover staan. In dit MER zijn de alternatieven en het VKA getoetst aan de leidende principes voor Oostflank. Dat is gedaan aan de hand van een korte beschouwing. De effectbeoordeling op de milieuthema's ligt daaraan ten grondslag.

In het gebiedsontwikkelingsprogramma zijn de leidende principes kort toegelicht. Deze toelichting geeft richting. De toelichting is echter te globaal om voldoende houvast te bieden bij het beoordelen van de mate waarin een (voorkeurs)alternatief bijdraagt aan deze ambities.

Een gevolg daarvan is dat niet navolgbaar is hoe de beschouwing heeft geleid tot een bepaalde score. Zo is alternatief 1 gebaseerd op bestaande structuren. Dit sluit aan bij het leidende principe om bestaande kwaliteiten te versterken. De toelichting in het programma

⁶ Commissie voor de milieueffectrapportage, 6 maart 2025. *Programma Oostflank, gemeente Purmerend. Advies over reikwijdte en detailniveau van het milieueffectrapport.*

geeft aan dat het bij dit principe gaat om het behouden en voortbouwen op bestaande structuren en het versterken van natuur- en recreatiewaarden. Het is niet duidelijk waarom alternatief 1 minder goed scoort op dit leidende principe dan alternatief 2b. Voor het voorkeursalternatief staat in het MER dat het positief bij aan water en bodem sturend. De Commissie constateert dat het onderwerp bodem beperkt is ingevuld in het MER, zie ook paragraaf 2.2.2 van dit advies. Waarom het grotendeels behouden van het bestaande reliëf van de golfbaan past bij het principe van water en bodem sturend is onvoldoende uitgelegd.

In dit kader verwijst de Commissie naar haar eerdere advies over reikwijdte en detailniveau van het MER. Daarin is toegelicht dat een vertaling van de ambities met de te hanteren principes naar concretere en toetsbare doelen nodig is in het MER. Door te benoemen wat de ambitie beoogt, is in het MER te beoordelen wat een alternatief daar aan bijdraagt. Maak bij de vertaling onderscheid naar de doelen voor Oostflank als geheel, en naar doelen die alleen voor één van de drie deelgebieden gelden. De bundeling van alle doelen geeft als het goed is een beeld van de grootste gemene deler: wat zijn de kwaliteiten die Oostflank straks moet bieden, ook in relatie tot de omgeving?

Gebruik de uitwerking om in het MER te laten zien wat de alternatieven bijdragen aan de doelen. En maak duidelijk of de optelsom van de doelen past of dat er sprake is van een spanningsveld waarbinnen keuzes gemaakt moeten worden. Zo kan het aantal te bouwen woningen op gespannen voet staan met de hoeveelheid groen binnen een deelgebied, of recreatievoorzieningen met de gewenste rust voor natuur.

De Commissie adviseert om, voorafgaand aan besluitvorming, het MER aan te vullen met:

- Een vertaling van de ambities en de leidende principes naar concretere en toetsbare doelen voor Oostflank als geheel, en voor de drie deelgebieden afzonderlijk.
- Een navolgbare en onderbouwde beoordeling voor wat betreft de bijdrage van de alternatieven en het VKA aan de leidende principes en daarmee de ambities van Purmerend.

2.1.2 Gevolgen van het plan voor de wijdere omgeving

Het MER brengt voor vrijwel alle afzonderlijke onderwerpen de effecten goed in beeld. De focus ligt daarbij op het plangebied zelf. De invloed op de omliggende omgeving is voor het onderwerp mobiliteit uitgebreid onderzocht. Daarbij is gekeken naar de invloed van extra verkeer en de rol die ontsluiting van de wijk daarbij speelt. Het MER bevat ook informatie over de wijze waarop de nieuwe wijken (golfbaan en Purmer-Zuid Zuid) aansluiten op de bestaande wijken.

Voor enkele onderwerpen geeft het MER nog geen goed beeld van de impact van het nieuwe Oostflank op Purmerend en de wijdere omgeving. Het gaat bijvoorbeeld om het effect van de nieuwe wijk op het bestaande deel van Purmerend voor wat betreft de leefbaarheid door de nieuwe voorzieningenclusters of de betekenis van het toekomstige gebied voor de ecologische verbindingen op regionaal niveau. Dat dit nodig is adviseerde de Commissie in haar eerdere advies. Voor mobiliteit is de bredere impact wel goed in beeld. Ook wordt in het MER bijvoorbeeld geconstateerd dat meer onderzoek nodig is om te kunnen bepalen of warmte-koude opslag inpasbaar is in Oostflank en omgeving.

Inzicht in de totale impact van Oostflank op de bredere omgeving is relevante informatie voor het bevoegd gezag en geïnteresseerden. Daarmee kan het een plek krijgen in de politieke en maatschappelijke discussie, en kan het belang van de leefomgeving mee te wegen in de besluitvorming. Het brengt namelijk ook in beeld welke aanvullende (beleids)inspanningen in de bredere omgeving nodig zijn om met knelpunten of vraagstukken voor de milieukwaliteit om te gaan.

In dat kader verwijst de Commissie ook naar de paragrafen 2.2.1 en 2.2.2 in dit advies. Deze bevatten adviezen om de beoordeling op ruimtelijke kwaliteit en op water en bodem sturend aan te vullen. Dit gaat ook om effecten buiten het plangebied Oostflank.

De Commissie adviseert om, voortgaand aan besluitvorming, het MER aan te vullen met een navolgbare en onderbouwende integrale beoordeling voor wat betreft de impact van het VKA op Purmerend en de bredere omgeving en de knelpunten of vraagstukken die dat oplevert voor die omgeving.

2.2 Beoordeling en vergelijking van alternatieven en voorkeursalternatief

2.2.1 Ruimtelijke kwaliteit

Het aspect ruimtelijke kwaliteit is toegevoegd aan het beoordelingskader.⁷ De uitleg hierbij is dat het MER zal laten zien of de gewenste beweging naar een 'hoogwaardige kwaliteit van de bebouwde omgeving en openbare ruimte wordt gecreëerd'.⁸

De beoordeling van het VKA en die van de huidige situatie en de alternatieven zijn niet met elkaar te vergelijken. Dit komt doordat er verschillende indicatoren zijn gebruikt:

- In de foto van de leefomgeving beperkt de beschrijving van ruimtelijke kwaliteit (paragraaf 5.1.1 van het MER) zich tot cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken en structuren en cultuurhistorisch waardevolle bebouwing. Dit geldt ook voor de beoordeling van de alternatieven (hoofdstuk 12 van het MER).
- Bij de beoordeling van het VKA is vervolgens onderscheid gemaakt tussen drie aspecten van ruimtelijke kwaliteit: gebruiks-, toekomst- en belevingswaarde. Dit is in lijn met het advies van de Commissie over de NRD. Het betekent onder andere dat de beoordeling van het VKA ook rekening houdt met het toekomstige woon- en leefklimaat in de wijk.

De beoordeling van de alternatieven gaat nu niet in op het toekomstige woon- en leefklimaat als onderdeel van de ruimtelijke kwaliteit. Daardoor is niet in beeld of specifieke onderdelen van de alternatieven positief of negatief dragen aan de ruimtelijke kwaliteit, of dat verschilt met het VKA en of dit aanleiding vormt voor specifieke spelregels in het programma.

⁷ Dit was nog niet het geval in de notitie reikwijdte en detailniveau.

⁸ Zie het beoordelingskader in tabel 4-1 van het MER.

De Commissie adviseert om, voorafgaand aan de besluitvorming over het programma, het MER aan te vullen met een beschouwing van de foto van de leefomgeving en de alternatieven op de drie onderdelen van ruimtelijke kwaliteit: gebruiks-, toekomst- en belevingswaarde. Breng hiermee eventuele verschillen tussen de alternatieven en het VKA in beeld.

2.2.2 Water en bodem sturend

Beoordelingskader omvat niet alle aspecten van water en bodem sturend

Een van leidende principes voor de ontwikkeling van Oostflank is dat water en bodem sturend zijn (zie onder andere bladzijde 237 van het MER). Water en klimaat en ondergrond zijn thema's uit het beoordelingskader die daar relevant voor zijn. De Commissie constateert echter dat de uitwerking van het principe water en bodem sturend vooral gericht is op water binnen het plangebied: het peilbeheer en de waterbergingsopgave.

Het thema ondergrond is onderverdeeld in drie aspecten: bodemopbouw en -daling, bodemkwaliteit en ondergronds ruimtegebruik. Daarmee komen niet alle bodemthema's aan bod die relevant zijn voor 'water en bodem sturend'. Met name onderwerpen als vitale bodem, afdekken en vergraven komen of niet aan de orde, of worden niet of onvolledig op effecten beoordeeld. Deze zijn belangrijk omdat er veel grondverzet gaat plaatsvinden voor de ophoging van delen van het plangebied en voor de aanleg van een robuust watersysteem.

Rol van het samenhangende water- en bodemsysteem niet helder

In bijlage 7 van het MER en in het MER zelf is het effect beschreven van verschillende toekomstige waterpeilen. De inrichting van het gebied wordt gecombineerd met een forse bodemophoging zodat het waterpeil omhoog kan. Het gebied zal meer ruimte bieden voor de berging van water bij extreme regenbuien, wat ook positief is voor de naastliggende polder. Het MER gaat daarmee vooral in op de bijdrage van het plan aan het watersysteem. Wat de relatie van het plan met de bodem betreft beperkt het MER zich tot het beschrijven van de effecten op een beperkt aantal onderwerpen.

Of en hoe het samenhangende water- en bodemsysteem sturend is geweest bij de planvorming is niet helder. Denk bijvoorbeeld aan keuzes die passen bij het (realiseren van) een vitale bodem en/of het bereiken van de doelen om minder af te dekken en minder te vergraven. Het MER concludeert dat het VKA bijdraagt aan de ontwikkeling van een 'robuust watersysteem', zonder vooraf te benoemen aan welke criteria dit systeem dan moet voldoen. Deze uitleg mist in de integrale beoordeling van het VKA (paragraaf 15.10.1 van het MER) en in de toets van het VKA aan de leidende principes (paragraaf 15.10.2 van het MER). Deze laatste paragraaf gaat vooral in op de bijdrage van het plan op het watersysteem.

Deze integrale benadering is belangrijk omdat keuzes ten aanzien van het watersysteem een keten van interacties in werking zet. Het toekomstige waterpeil bepaalt niet alleen de mogelijkheden voor nieuwe natuur, maar kan ook de kwaliteit van de huidige natuur beïnvloeden. De keuze voor een bepaald waterpeil is bepalend voor de benodigde bodemophoging, en beïnvloed daarmee zetting en bodemdaling én de grootte en positie van kwelstromen. Daarnaast bepaalt de benodigde ophoging het grondtransport, wat weer relevant kan zijn voor het bepalen van de uitstoot van stikstof en de effecten daarvan op natuur (zie paragraaf 2.2.3 van dit advies).

De Commissie adviseert om, voorafgaand aan de besluitvorming over het programma, het MER aan te vullen met:

- Uitleg over wat robuust watersysteem zou moeten omvatten, specifiek voor het plangebied en de omgeving, en hoe zich dat verhoudt tot het principe water en bodem sturend.
- Een beoordeling van de alternatieven en VKA passend bij de integrale benadering van water en bodem sturend en van een robuust watersysteem. Dit voor het plangebied en de omgeving. Geef hierin ook onderwerpen een plek die over het bodem-deel van het principe water en bodem sturend gaan.
- Informatie over de wijze waarop en mate waarin het peilbesluit doorwerkt op gerelateerde aspecten en de consequenties, zoals de mate van ophoging, bodemdaling, bodemkwaliteit, kwelstromen en huidige en potentiële natuur.

2.2.3 Bodemdaling en stikstof in relatie tot grondverzet

Het MER geeft aan welke hoeveelheden grond opgebracht moeten worden bij de verschillende alternatieven, en hoe dit scoort op het onderwerp bodemdaling. Bij alternatief 1 gaat het om 275.000 m³, wat leidt tot een licht negatieve score. Bij alternatief 2 gaat het om 756.000 m³. Dit alternatief scoort negatief op bodemdaling. Voor het VKA gaat het ook om 756.000 m³ grond, met een licht negatieve score. Het verschil tussen deze scores is niet navolgbaar.

De Commissie wijst erop dat grondtransport veel invloed kan hebben op de stikstofuitstoot. Uit het stikstofonderzoek en de Passende beoordeling is niet af te leiden op welke manier de benodigde ophoging is meegenomen in de stikstofberekeningen. Dat is om twee redenen relevant. Ten eerste is het aantal transportbewegingen bij het VKA aanzienlijk groter dan bij alternatief 1. Dat inzicht laat het MER nu niet goed zien. Ten tweede is niet duidelijk of in de conclusies over stikstof rekening is gehouden met het grondverzet.

De Commissie adviseert om, voorafgaand aan besluitvorming over het programma, het MER aan te vullen met:

- Een overzicht van omvang van de hoeveelheden op te brengen grond per alternatief met een toelichting op de betekenis daarvan op de score op grondverzet.
- Inzicht in de (verwachte) wijze waarop grond voor het ophogen wordt aangevoerd en aangebracht, wat dit betekent voor eventuele stikstofuitstoot en de gevolgen daarvan op beschermde natuur.

2.3 Inzicht in de rol van het milieubelang tot nog toe

In het MER zijn een aantal variaties op het voorstel uit de Visie Oostflank onderzocht. Het gebiedsontwikkelingsprogramma is het eerste ruimtelijk beleid waar, met een MER, de keuze voor en inrichting van Oostflank beleidsmatig wordt vastgelegd. Dat betekent dat dit MER ook moet uitleggen welke rol het milieubelang heeft gespeeld bij al gemaakte keuzes, zoals de keuze voor de uitbreidingslocatie (in vergelijking met verdere inbreiding of andere uitbreidingslocaties).

Uit de Nota beantwoording inspraakreacties NRD Oostflank⁹ blijkt dat meerdere zienswijzen (kolom adviezen) dit adresseerden. De Nota vermeldt dat het MER en het programma invulling zullen geven aan de afweging in het kader van de Ladder voor Duurzame Verstedelijking¹⁰. Deze toelichting is echter niet terug te vinden in het MER. De Commissie herhaalt daarom haar advies dat ze naar aanleiding van de NRD opstelde.

De Commissie adviseert om, voorafgaand aan de besluitvorming over het programma, het MER aan te vullen met een duidelijk overzicht van eerder gemaakte keuzes en van de rol die milieuargumenten daarbij gespeeld hebben. Het gaat in ieder geval om:

- De keuze voor uitbreiding van Purmerend versus inbreiding in de stad.
- De keuze voor Oostflank versus andere locaties in de gemeente zelf en omliggende gemeenten. Dit laatste in gezien de gezamenlijke Strategische Gebiedsvisie De Purmer¹¹.
- De keuze voor de indeling van het gebied zoals opgenomen in de Visie Oostflank Purmerend.
- De voorgestelde indeling voor elk deelgebied (aantallen woningen, verdeling binnen het gebied, infrastructuur, et cetera).

3 Aanbevelingen voor het vervolg

3.1 Mobiliteit

In het MER is veel aandacht geschonken aan het thema mobiliteit en parkeren. De basis daarvoor is gelegd in het Mobiliteitsprogramma van Eisen Oostflank Purmerend 2025. Hierin is niet alleen gekeken naar de mobiliteitseffecten in en direct om de Oostflank, maar ook naar de doorwerking op de hoofdwegen van Purmerend. Dit Programma geeft ook een goed beeld van de mobiliteitseffecten voor de verschillende alternatieven en van de maatregelen om de bereikbaarheid in de toekomst te waarborgen. De uitwerking van het parkeren in de parkeerbalansen per alternatief en in de spelregels verdient waardering.

De positieve score op verkeersveiligheid in het planalternatief is gebaseerd op kwalitatieve argumenten. De Commissie ziet echter belangrijke risico's op een toename van de verkeersonveiligheid door met name de toename van verkeersdruk en meer conflicten tussen autoverkeer en langzaam verkeer. Ook blijft de oversteekbaarheid van een aantal wegen een punt van aandacht.

De Commissie beveelt aan om de zorg voor een goede verkeersveiligheid explicieter in de Spelregels Toekomstgerichte mobiliteit op te nemen. Neem in een monitoringsplan zoals genoemd in het MER ook de aantallen en typen (slachtoffer)ongevallen in de toekomst op.

⁹ Gemeente Purmerend, 2025. *Nota van Beantwoording Notitie Reikwijdte en Detailniveau Oostflank Purmerend*.

¹⁰ Zie bijvoorbeeld de reactie op punt 25 op bladzijde 7 van de Nota beantwoording inspraakreacties NRD Oostflank.

¹¹ BRO, februari 2024. *Strategische gebiedsvisie De Purmer 2035. Gemeenten Edam-Volendam, Purmerend en Waterland*.

3.2 Tijdelijke effecten door gefaseerde aanleg

Milieueffecten kunnen geleidelijk optreden of veranderen in de loop van de tijd. Zo kunnen bewoners en nieuwe voorzieningen geconfronteerd worden met bijvoorbeeld geluidhinder, trillingen en beperking van de mobiliteit. Dit laatste is in het MER op hoofdlijnen beschreven in paragraaf 16.2.

In het MER staat ook dat de fasering van het plan wordt uitgewerkt nadat het gebiedsontwikkelingsprogramma is vastgesteld. De Commissie beveelt aan om bij vervolgbesluiten, zoals het omgevingsplan, te laten zien wat de impact van deze fasering is voor de (tijdelijke) milieugevolgen. Denk aan het (nog) ontbreken van voorzieningen of het op een later moment aan te passen waterpeil. Houd daarbij ook rekening met de situatie dat de voortgang van de transformatie anders kan verlopen dan voorzien: wat is het effect van een gedeeltelijke transformatie op de leefkwaliteit, de gezondheid en de bodem- en waterhuishouding?

3.3 Monitoring en evaluatie

Onzekerheden, gefaseerde ontwikkeling en toekomstige ontwikkelingen

In het MER is een aanzet voor monitoring opgenomen en zijn de doelen daarvan nader aangeduid. De ontwikkeling van de Oostflank leidt tot belangrijke effecten zoals een forse toename van verkeer, geluid en veranderingen in de waterhuishouding. De Commissie wijst erop dat niet alle aspecten die volgen uit de beoordeling van doelen en effecten terugkomen in de aanzet voor het monitoringsprogramma (zie bladzijde 284 van het MER).

De gemeente gaat nu een besluit nemen over het programma. De realisatie gaat gefaseerd plaatsvinden. Voordat de uitvoering gaat starten zijn nog verschillende vervolgbesluiten nodig. De exacte invulling en de werkwijze zijn mede om die reden nu nog niet bekend. Dat betekent dat er nog veel onzekerheden zijn in de effectbepaling. De beoogde ontwikkeling in een complexe omgeving kan ervoor zorgen dat onbedoeld langdurige hindersituaties ontstaan. Ook kunnen er omstandigheden zijn die de verdere ontwikkeling belemmeren of aanpassing noodzakelijk maken.

Denk na over (mogelijke) toekomstige ontwikkelingen en informatie die nodig is om daar op in te kunnen spelen en wat dat vraagt. Denk bijvoorbeeld aan biobased bouwen zoals hoogbouw in hout of toenemende efficiënte in warmte- en koudetechnieken. Door dergelijke ontwikkelingen te monitoren kan de gemeente desgewenst ambities aanscherpen of (aanvullende) ontwerpregels stellen.

Een integraal informatiesysteem

De Commissie beveelt aan om te gaan werken met een integraal informatiesysteem. De foto van de leefomgeving vormt daar een goede basis voor. Voeg daar regelmatig actuele informatie aan toe over ruimtelijke en economische ontwikkelingen, de leefomgevingskwaliteit en beleidsambities. Op die manier biedt dit systeem houvast bij het nemen van vervolgbesluiten en voor eventuele bijsturing. Het is daarom ook zinvol om na te denken over informatie die in een latere fase van het project nodig is en hoe deze gebruikt

gaat worden. Een goed ingericht systeem biedt de mogelijkheid om leemten in kennis in te vullen.

Vinger aan de pols

Gebruik het informatiesysteem om regelmatig te controleren of de daadwerkelijke ontwikkelingen bijdragen aan het realiseren van de ambities van de gemeente. De uitkomsten van monitoring moeten steeds de nieuwe referentiesituatie in beeld brengen en laten zien hoe ver de nieuwe referentiesituatie van de 'stip op de horizon' af zit.

Een dergelijk 'vinger aan de pols-systeem' is bedoeld om de leefomgevingskwaliteit binnen de gewenste marges te houden en de ambities voor het gebied te bereiken. Ook kan de monitoring een rol spelen bij het beoordelen van een eventuele 'uitruil' van doelen tussen clusters.

Bijsturen wanneer nodig

De resultaten bieden bestuurders de juiste informatie om in de loop van de tijd, indien nodig, het ontwikkelingsproces bij te sturen. Vragen die aan de hand van het monitorings- en evaluatieprogramma beantwoord kunnen worden, zijn:

- Welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds de vorige check en hoe ziet de foto van de leefomgeving er nu uit? Denk onder meer aan de kwaliteit van de natuur en het watersysteem.
- Sluit de praktijk aan op de verwachte (berekende) situatie? Denk aan verkeersintensiteiten en -afwikkeling, verkeersongevallen en parkeerdruk.
- Worden de ambities, zoals voor publieke voorzieningen, openbare ruimte en circulariteit, voldoende gerealiseerd?
- In hoeverre biedt de ontwikkeling van een fase relevante inzichten voor een vervolgfase?
- Zijn er grote wijzigingen die bijstelling van ander gemeentelijk beleid noodzakelijk maken?

Bied duidelijkheid over wanneer bijsturing nodig is en wie hiervoor verantwoordelijk is. Onderdeel van de monitoringsystematiek zijn 'maatregelen achter de hand' die ingezet worden als bijvoorbeeld ambities niet (voldoende) gehaald worden.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen, voordat het besluit wordt genomen. Meer informatie over de [Commissie](#) en over haar [werkwijze](#) vindt u op onze website.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dr. Jan Jacob van Dijk (voorzitter)

dr. Fransje Hooimeijer

dr. Peter van der Molen

ing. Ben Peters

drs. Benno Schepers

drs. Aletta Lüchtenborg (secretaris)

Besluit waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Gebiedsontwikkelingsprogramma Oostflank Purmerend.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor projecten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een milieueffectrapport (MER) vereist zijn. Uit [Bijlage V van het Omgevingsbesluit](#) onder de Omgevingswet volgt om welke projecten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om het project J11 stedelijke ontwikkeling. Een MER is ook nodig omdat effecten op Natura 2000-gebieden optreden die in een Passende beoordeling moeten worden beschreven. Daarom wordt een plan-MER opgesteld.

Bevoegd gezag besluit

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Purmerend

Initiatiefnemer besluit

College van burgemeester en wethouders van de gemeente Purmerend

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer [3900](#) in te vullen in het zoekvak.

Commissie voor de milieueffectrapportage

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

t 030-2347666
e info@commissiemer.nl
w commissiemer.nl

